

SZERGEJ KRILOV

és a Concerto
Budapest

2021. OKTÓBER 9. 19.30

Zeneakadémia
Nagyterem

concerto
BUDAPEST

2021. OKTÓBER 9. SZOMBAT 19.30
ZENEAKADÉMIA | Nagyterem | **Volumenek 1.**

SZERGEJ KRILOV és a Concerto Budapest

WAGNER

A nürnbergi mesterdalnokok - nyitány

SOSZTAKOVICS

I. (a-moll) hegedűverseny, op. 77

1. *Nocturne: Moderato*
2. *Scherzo: Allegro*
3. *Passacaglia: Andante - Cadenza*
4. *Burlesque: Allegro con brio - Presto*

-szünet-

R. STRAUSS

Hősi élet, op. 40

Közreműködik:

Szergej Krilov, Miranda Liu hegedű
Concerto Budapest

Vezényel:

Keller András

SZERGEJ KRILOV

Az 1970-ben Moszkvában született hegedűművész karrierje igen korán indult: versenygyőzelmek és fontos debütálások sorával, és a 16 évesen elkészített első lemezfelvétellel. Az azóta is töretlen pályájú, világjáró muzikus megfordult Európa, Amerika és a Távol-Kelet számos rangos hangversenytermében, Vladimir Ashkenazyval csakúgy számos alkalommal hangversenyezett, mint Valery Gergievvel vagy Jurij Tyemirkanovval, és a magyar koncertközönségnek is kedves ismerőse. Így Budapesten nemcsak Bartók és Prokofjev versenyműveinek szólistájaként szerepelt már Krilov, de Sosztakovics ma este is felhangzó I. hegedűversenyére ugyancsak őt invitálta hozzánk annak idején Kocsis Zoltán is.

KELLER ANDRÁS ÉS A CONCERTO BUDAPEST

A Concerto Budapest Magyarország egyik vezető nagyzenekara. Egyéni hangzásával, nagy ívű műsorszerkesztésével különleges és meghatározó szereplője a magyar és nemzetközi zenei életnek. Széles repertoárja a jól ismert klasszikusoktól napjaink kortárs darabjaiig terjed. Progresszív karaktere elementáris erővel nyilvánul meg zenei játékaiban. A Concerto Budapest visszatérő vendégei olyan világhírű művészek, mint Gidon Kremer, Heinz Holliger, Isabelle Faust, Boris Berezovsky, Jevgenyij Koroljov. Művészeti igazgatója 2007 óta Keller András, hegedűművész, karmester, a Keller Quartet alapítója. Keller szólistaként, koncertmesterként és kamarazeneesként is világszerte elismert muzikus. Számtalan nemzetközi díja mellett Magyarországon elnyerte a Liszt Ferenc-, Bartók-Pásztory-, illetve a Kossuth-díjat. 2016. januárja óta a londoni Guildhall School of Music and Drama kiemelt hegedűprofesszora.

RICHARD WAGNER A nürnbergi mesterdalnokok – nyitány

„A téma kedélyes tréfákban rendkívül gazdag, és büszke vagyok arra, hogy ezzel az eredeti elgondolással, amely teljes egészében saját invencióból táplálkozik, valami egészen szokatlanra és egyedire találtam rá. A darab versben és zenében egyaránt teljes mértékben könnyed és népszerű stílusú lesz, s az a körülmény, hogy ez alkalommal sem úgynevezett vezető tenorra, sem nagy tragikus sopránra nem lesz szükségem, biztosítékot jelent arra, hogy hamar megtalálja majd az utat az összes színházba.” Egyik 1861-es levelében jellemezte e lelkes szavakkal Wagner éppen csak megkezdett művét a kiadójának, Schottknak. S habár a hét évvel később, Münchenben bemutatott *Mesterdalnokok* a maga több mint négyórás játékidéjével és hatalmas előadói apparátusával szemre cáfolni látszik az idézett alkotói előjellemzést, azért ez az opera valóban könnyed, népszerű stílusú és kedélyes – csak természetesen a wagneri léptékek között. Ezt a nagyságrendet teszi érzékletessé mindjárt a mű nyitánya is, amely már 1862-re elkészült, majd rögtön be is mutaták: Lipcsében, a szerző vezényletével. Ismerve a kölcsönös ellenszenv mértékét, amely Wagner és a *Mesterdalnokok*ban félreismerhetetlenül kigúnyolt Eduard Hanslick között létezett, akár ajánló soroknak is tekinthetjük a korabeli kritikuspápnak a nyitányról megfogalmazott dühös ítéletét: „*Oly lelemény ez, melynek révén az opera vezérmotívumai behajjigáltatnak egy kromatikus folyamatba, ez pedig, akár valamiféle összhangzattani tájfun, hánnya-veti őket...Egyetlen dolog menti meg attól, hogy a világ legkellemetlenebb nyitányának nyilvánítsuk, éspedig az, hogy a Trisztán és Izolda előjátéka még borzalmasabb.*”

DMITRIJ SOSZTAKOVICS I. [a-moll] hegedűverseny, op. 77

Sosztakovicsnak köztudomás szerint többször is súlyosan meggyült a baja a szovjet [kultúr]politikával. Így történt ez főképp 1948 elején, amikor a Bolsevik Párt Központi Bizottsága zenei fronton is offenzívát indított a polgári befolyás ellen, újólá elítélve a formalizmust, meghozta mint „*népellenes zenei irányt, mely alapjában a zene felszámolásához vezet*”. Sosztakovics, akárcsak Prokofjev, a megbélyegzettek között találta magát, s így hosszú évekre esélye sem lehetett annak, hogy éppen ekkorra befejezett és David Ojsztrahnak dedikált I. *hegedűversenye* a közönség elé juthasson. A négytételű mű ősbemutatójára így végül csak 1955-ben kerülhetett sor, Ojsztrah szólójával. „A Hegedűverseny *partitúrájában nincs semmi, ami esetleges lenne, ami csak a külső hatásra számítana, amit nem az anyagfejlesztés belső logikája indokolna.*” Így jellemezte a versenyművet a büszke és oly virtuóz dedikált, míg a ma este szólójája, Szergej Krilov pár éve így vallott a kompozícióhoz fűződő viszonyáról: „*Sosztakovics hegedűversenye a XX. század egyik jelentős versenyműve.*”

Nagyon mélyen megérintett Sosztakovics lelke és életének története, nagyon jól emlékszem a Moszkvai Konzervatórium zenei atmoszférájára. A másik ok, amiért mélyen érzek a hegedűverseny iránt, hogy nagyon szoros zenei kapcsolat fűzött Msztjiszlav Rosztropovicshoz. Ő Sosztakovics barátja volt. Nagyon sokat beszélgettünk az első hegedűversenyéről, és el is játszottam neki. Sok ötletet kaptam tőle, és ezeket fejlesztettem az évek során. Ez a mű valószínűleg valami, ami a hallgatókat a hipnózis és a képzelet földjére viszi. Valójában ez a hegedűverseny nagyon-nagyon építi a belső képzelőerőt. Éppen ezért nehéz. Nem a technikai szempont a legfontosabb, vagy a legnehezebb, hanem a pszichológiai. Nagyon sok energiára és koncentrációra van szükség, ha úgy szeretné az ember megcsinálni, ahogy kell.”

RICHARD STRAUSS Hősi élet, op. 40

A hős – A hős ellenségei – A hős társnője – A hős harca – A hős békéje – A hős világból való elmenekülése és sorsának beteljesedése: programszerűen ezt az utat járja be Richard Strauss 1898-as szimfonikus költeménye, amely az alkotói énkultusz sokakat máig zavarba ejtő mintapéldája. Hiszen e nagyzenekari önarcképben pátosz és irónia, megvetés és [ön]gúny, szarkazmus és romantika egyaránt akad, ráadásul egy olyan hőssel a középpontban, akit közeli ismerősei is inkább vélték nyárspolgári, semmint heroikus alkatnak. Igaz, ahogy Stefan Zweig is felismerte, Strauss kapcsán az első – de olykor még a sokadik találkozás is megtévesztőnek bizonyulhatott: „*...ritka pillanatokban érezzük, hogy van valami démoni is ennek a furcsa embernek a lelkében, holott örökös pontossága, módszeressége, szolidaritása, munkavégzésének látszólagos kézműves egyhangúsága eleinte inkább gyanakvással tölt el, amiképpen az arca is mintha túlzottan hétköznapi volna első látásra, gyermekien pufók orcájával, kissé szokványosán gömbölyded formáival, s csak alig-alig domborodó homlokával. De elég legalább egyszer mélyebben bepillantani a szemébe, belenézni abba a világoskék, szikrázóan ragyogó szempárba, és máris érezzük a polgári álarc mögül eltűnő különös, mágikus erőt.*” A fentiek ismeretében nem meglepő módon, a *Hősi élet* nagy és ellentmondásos hatást váltott ki a maga korában. A fiatal Bartók például egyértelműen a hatása alá került: betanulta a művet, s zongorán pesti szalonokban, de bécsi koncerten is játszotta azt, a maga *Kossuth-szimfóniáját* pedig a „magyar Heldenleben”-nek szánta. Igor Stravinsky ellenben kezdettől fogva antipatikusként találta a művet, s idős korában fanyarul így emlékezett vissza az oly nagyszabású szimfonikus költeménnyel való találkozására: „*Strauss zenéjének első ízben 1904-ben vagy 1905-ben voltam kitéve, a Hősi élet meghallgatásakor... bombasztja és nagyhangúsága csak hánytatóként vált hasznomra.*”

SERGEI KRILOV and Concerto Budapest

WAGNER:

The Mastersingers of Nürnberg - overture

SHOSTAKOVICH

Violin Concerto No. 1 in A minor, Op. 77

- intermission -

R. STRAUSS

A Hero's Life, Op. 40

Sergei Krilov, Miranda Liu violin

Concerto Budapest

Conductor: **András Keller**

A premature birthday present from the oeuvre of Dmitrij Shostakovich sandwiched between two iconic compositions of 19th century German music: this is the programme of the concert under the baton on Kossuth Prize laureate András Keller, the solo violinist of which is Russian artist Sergei Krilov who always receives an enthusiastic welcome in Budapest. The connection between the overture to the Wagner opera The Mastersingers of Nürnberg and the symphonic poem by Richard Strauss, A Hero's Life [1898], is by no means merely the matching of nationality and of century: after all, both works offer the possibility of interpretation as self-portraits in a considerate and even blunt manner, moreover, both works mock and get even with the composers' opponents, that is, to put it unambiguously, critics. The A minor violin concerto with Krilov solo was dedicated to his musician friend, the marvellous violinist David Oistrakh who said "This work gives the soloist an extremely interesting and attractive task".

**concerto
BUDAPEST**

MAGYAR KINCSEK ÜNNEPE

2021. OKTÓBER 23. | ZENEAKADÉMIA

**15 VENDÉGműVÉSZ
5 KONCERT
1 NAP**

FESZTIVÁL A MAGYAR ZENE TÁGASSÁGÁRÓL

Népi hangszerek | Operettek | Prímások | Történelmi arcképek | Magyar concerto

Művészeti vezető: **Keller András**

Concerto BUDAPEST

concertobudapest.hu

